

KẾ TOÁN, THUẾ ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG TÀI TRỢ VÀ TỪ THIỆN

 Th.S. Trần Thị Ngọc Cẩm*

Nhận: 02/08/2023

Biên tập: 03/08/2023

Duyệt đăng: 13/08/2023

Tóm tắt

Bên cạnh hoạt động kinh doanh, nhiều doanh nghiệp (DN) rất tích cực thực hiện các hoạt động tài trợ, từ thiện từ nguồn quỹ của DN. Các cá nhân trong xã hội họ cũng tham gia các hoạt động thiện nguyện, chung tay đóng góp và hỗ trợ những hoàn cảnh gặp khó khăn trong cuộc sống hoặc do thiên tai, lũ lụt gây ra. Hoạt động tài trợ, từ thiện dùng tài sản sở hữu hoặc thông qua quyền góp để thực hiện, nên cần có những quy định cụ thể về kế toán và thuế để các chủ thể tham gia tuân thủ. Bài viết đề cập đến các DN, bên cạnh hoạt động sản xuất kinh doanh có thực hiện hoạt động tài trợ, từ thiện từ tài sản của DN. Các cá nhân không phải là tổ chức hay quỹ từ thiện, thực hiện hoạt động từ thiện thông qua quyền góp của đối tượng khác. Tác giả trình bày các quy định hiện hành về kế toán và thuế, là căn cứ để cá nhân, DN tổ chức thực hiện. Từ đó, tác giả đề xuất một số giải pháp để hoạt động tài trợ, từ thiện ngày càng phát triển, vừa mang tính nhân văn vừa tuân thủ quy định của pháp luật.

Từ khóa: kế toán, thuế, tài trợ, từ thiện.

Abstract

In addition to business activities, many businesses are very active in sponsoring and charity activities from corporate funds. Individuals in their society also participate in charity activities, join hands to contribute and support situations that are difficult in life or caused by natural disasters or floods. Sponsorship and charity activities use property owned or through donations to carry out, so there should be specific regulations on accounting and tax for participants to comply. The article mentions businesses that, besides production and business activities, carry out sponsorship and charity activities from corporate assets. Individuals who are not organizations or foundations that conduct charitable activities through donations from others. The author presents the current regulations on accounting and tax as the basis for individuals and businesses to organize. From there, the author proposes a number of solutions to make sponsorship and charity activities more and more developed, both humane and in compliance with the law.

Keywords: accounting, tax, sponsorship, charity.

JEL Classifications: M40, H25, H29.

1. Hoạt động tài trợ, từ thiện

Cá nhân, DN sử dụng tài sản sở hữu hoặc thông qua quyền góp để thực hiện các khoản tài trợ không phải để góp vốn hay mua cổ phần tại cơ sở được tài trợ. Đây là những hoạt động tự nguyện, không vì mục đích kinh doanh, gồm một số hoạt động tài trợ như tài trợ cho giáo dục, tài trợ cho y tế, tài trợ cho khắc phục hậu quả thiên tai, tài trợ làm nhà cho người nghèo, làm nhà tình nghĩa, làm nhà đại đoàn kết,... Cá nhân, DN có thể tài trợ trực tiếp cho từng đối tượng nhận tài trợ như: học sinh, sinh viên, cá nhân bị thiệt hại do thiên tai hoặc thông qua cơ sở giáo dục, cơ sở y tế hoặc cơ quan, tổ chức

có chức năng huy động tài trợ theo quy định của pháp luật.

Bên cạnh hoạt động tài trợ, cá nhân, DN có thể thực hiện các hoạt động như: chi ủng hộ địa phương, chi ủng hộ các đoàn thể, tổ chức xã hội và chi cho hoạt động từ thiện.

2. Kế toán, thuế đối với hoạt động tài trợ và từ thiện của DN

2.1. Về kế toán

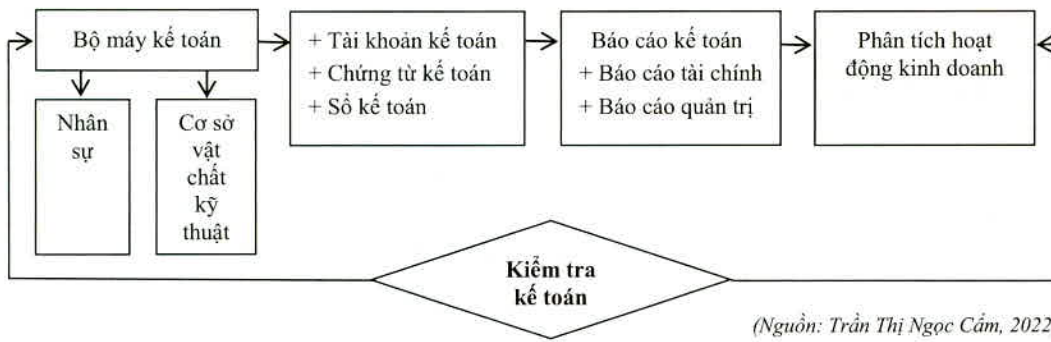
Cùng với hoạt động kinh doanh, DN có thực hiện hoạt động tài trợ, từ thiện từ tiền, hàng hóa,... thuộc sở hữu của DN. Tất cả hoạt động phát sinh này phải

được ghi nhận và theo dõi giống như các nghiệp vụ kinh tế, tài chính phát sinh phục vụ hoạt động kinh doanh trong kỳ.

Về việc tổ chức công tác kế toán: nếu DN không tổ chức kế toán riêng cho các hoạt động tài trợ, từ thiện thì DN được hạch toán trên cùng hệ thống sổ kế toán của đơn vị theo chế độ kế toán đang áp dụng hiện hành. Các nghiệp vụ phát sinh phải có đầy đủ chứng từ kế toán, đặc biệt phải tuân thủ đầy đủ các chứng từ kế toán theo quy định làm căn cứ để xác định chi phí được trừ khi tính thuế TNDN, được

*Trường Đại học Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh

Bảng 1: Quy trình tổ chức công tác kế toán

(Nguồn: Trần Thị Ngọc Cẩm, 2022)

ghi nhận trên hệ thống sổ kế toán và cung cấp thông tin qua báo cáo kế toán của đơn vị.

Về việc ghi nhận chi phí phát sinh: chi phí phát sinh cho hoạt động tài trợ, từ thiện, DN ghi nhận vào chi phí trong kỳ. Chi phí kế toán phải được phản ánh đầy đủ theo thực tế phát sinh, có đủ hóa đơn, chứng từ. Khi xác định thuế TNDN phải nộp, DN cần xác định lại chi phí tính thuế TNDN phù hợp theo quy định hiện hành của Luật thuế.

2.2. Về thuế

Nếu DN dùng thành phẩm, hàng hóa tài trợ thì DN lập hóa đơn và kê khai thuế theo quy định như

đối với hoạt động bán hàng thông thường. Giá tính thuế GTGT là giá tính thuế của hàng cùng loại hoặc tương đương, tại thời điểm phát sinh các hoạt động này.

Chi phí phát sinh liên quan đến hoạt động tài trợ, từ thiện không liên quan đến hoạt động sản xuất kinh của DN. Vì vậy, đối với thuế TNDN, chi phí cho hoạt động này cần được xem xét khi xác định thu nhập chịu thuế. Chi phí hoạt động tài trợ được trừ, khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN trong kỳ đáp ứng các quy định sau:

Thứ nhất, chi tài trợ cho giáo dục, chi tài trợ cho y tế, chi tài trợ

cho việc khắc phục hậu quả thiên tai, chi tài trợ làm nhà cho người nghèo đúng đối tượng quy định.

Thứ hai, có đủ hồ sơ xác định tùy theo từng loại tài trợ, căn cứ vào bảng xác định hồ sơ, Bảng 2.

Chi phí không được trừ, khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN không được ghi giảm chi phí kế toán, DN thực hiện điều chỉnh, khi quyết toán thuế TNDN để làm tăng số thuế TNDN phải nộp, đó là các khoản chi ủng hộ địa phương, chi ủng hộ các đoàn thể, tổ chức xã hội và chi từ thiện. Các khoản chi tài trợ cho giáo dục, chi tài trợ cho y tế, chi tài trợ

Bảng 2: Xác định hồ sơ tài trợ

Nội dung tài trợ	Hồ sơ tài trợ
Chi tài trợ cho giáo dục	- Biên bản xác nhận khoản tài trợ theo mẫu số 03/TNDN ban hành kèm theo Thông tư số 78/2014/TT-BTC. - Hoá đơn, chứng từ mua hàng hoá hoặc chứng từ chi tiền.
Chi tài trợ cho y tế	- Biên bản xác nhận khoản tài trợ theo mẫu số 04/TNDN ban hành kèm theo Thông tư số 78/2014/TT-BTC. - Hoá đơn, chứng từ mua hàng hoá hoặc chứng từ chi tiền.
Chi tài trợ cho việc khắc phục hậu quả thiên tai	- Biên bản xác nhận khoản tài trợ theo mẫu số 05/TNDN ban hành kèm theo Thông tư số 78/2014/TT-BTC. - Hoá đơn, chứng từ mua hàng hoá hoặc chứng từ chi tiền.
Chi tài trợ làm nhà cho người nghèo, chi tài trợ làm nhà tình nghĩa, làm nhà cho người nghèo, làm nhà đại đoàn kết	- Biên bản xác nhận khoản tài trợ theo mẫu số 06/TNDN ban hành kèm theo Thông tư số 78/2014/TT-BTC). - Văn bản xác nhận hộ nghèo của chính quyền địa phương. - Hoá đơn, chứng từ mua hàng hoá hoặc chứng từ chi tiền. Nếu bên nhận tài trợ là cơ quan, tổ chức có chức năng huy động tài trợ thì hồ sơ xác định khoản tài trợ bao gồm: - Biên bản xác nhận khoản tài trợ. - Hoá đơn, chứng từ mua hàng hoá hoặc chứng từ chi tiền.

(Nguồn: Thông tư 96/2015/TT-BTC)

cho việc khắc phục hậu quả thiên tai, chi tài trợ làm nhà cho người nghèo không đúng đối tượng quy định và không có đủ hồ sơ xác định tùy theo từng khoản chi.

3. Kế toán, thuế đối với hoạt động từ thiện của cá nhân

3.1. Về kế toán

Cá nhân thực hiện hoạt động từ thiện không phải là các quỹ từ thiện, không được thành lập và hoạt động theo quy định của pháp luật, họ là những cá nhân riêng lẻ dùng tiền, hiện vật thuộc sở hữu của mình hoặc nhận của đối tượng khác để thực hiện thay. Để đảm bảo sự minh bạch trong việc tiếp nhận, phân phối và sử dụng các nguồn đóng góp tự nguyện, cá

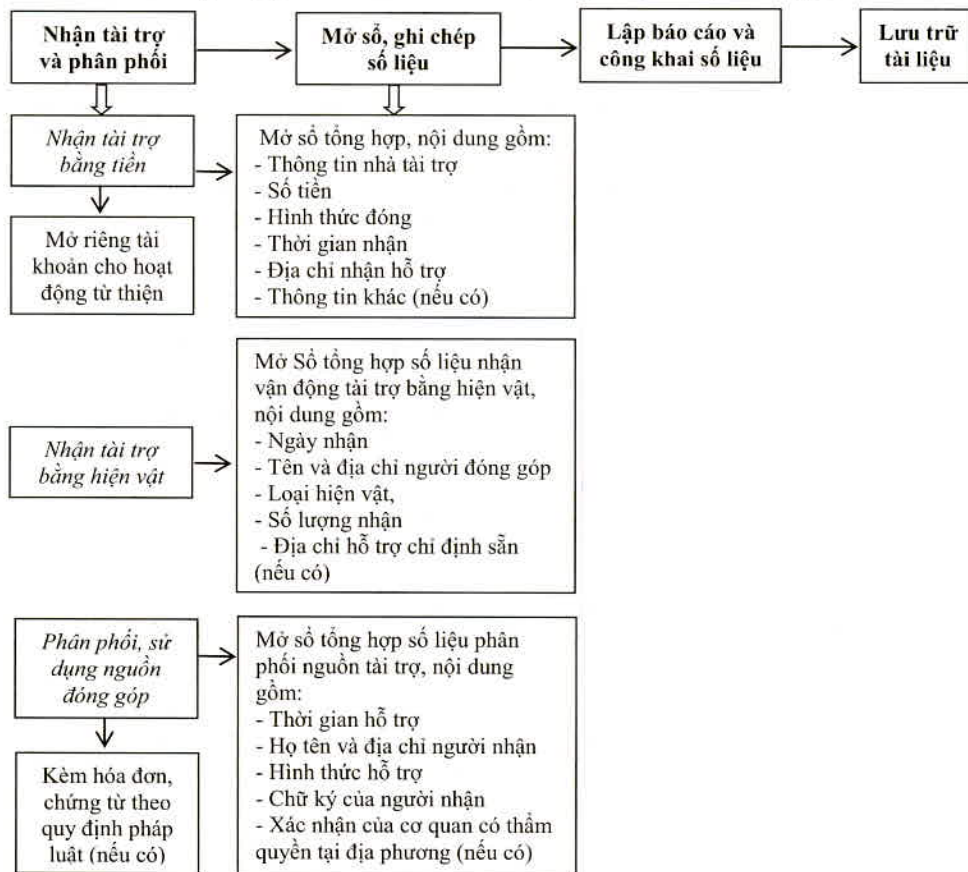
nhân phải ghi sổ nguồn tiếp nhận, ghi sổ việc phân phối và sử dụng nguồn đóng góp, lập báo cáo và công khai số liệu tiếp nhận, sử dụng đối với hoạt động xã hội, từ thiện theo quy định của pháp luật.

Từ thực tế phát sinh nhiều hoạt động từ thiện, dựa vào sự tin tưởng lẫn nhau giữa người giao và người nhận để thực hiện hoạt động từ thiện. Chính điều này dễ dẫn đến những hoài nghi về sự minh bạch, trong việc tiếp nhận và phân phối nguồn đóng góp. Do đó, việc ban hành thông tư hướng dẫn chế độ kế toán áp dụng cho các hoạt động xã hội, từ thiện của Bộ Tài chính thực sự là cần thiết. Quy trình kế toán cụ thể, như Bảng 3.

3.2. Về thuế

Theo quy định về các khoản được giảm trừ thuế thu nhập cá nhân, đối với thu nhập từ tiền lương, tiền công, cá nhân được giảm trừ đối với các khoản đóng góp từ thiện. Tuy nhiên, khoản chi được khấu trừ phải là các khoản đóng góp vào các quỹ từ thiện, được thành lập và hoạt động theo quy định tại Nghị định số 93/2019/NĐ-CP ngày 25/11/2019 của Chính phủ. Tài liệu chứng minh đóng góp từ thiện là chứng từ thu hợp pháp do các tổ chức, các quỹ của Trung ương hoặc của tỉnh cấp. Đối với thuế thu nhập cá nhân của cá nhân kinh doanh, không giảm trừ đối với khoản chi đóng góp từ thiện.

Bảng 3: Quy trình kế toán đối với nhận và phân phối nguồn đóng góp

(Nguồn: Thông tư 41/2022/TT-BTC)

4. Một số kiến nghị

Để kịp thời động viên, khuyến khích hoạt động tài trợ, từ thiện trong cộng đồng DN, cá nhân trong xã hội, hướng những hoạt động này vừa mang lại lợi ích thiết thực, vừa đảm bảo sự tuân thủ quy định của pháp luật, tác giả có một số kiến nghị sau:

Thứ nhất, cần có quy định cho phép DN được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN đối với các khoản chi ủng hộ địa phương, chi ủng hộ các đoàn thể, tổ chức xã hội, chi từ thiện. Khi đó, DN cần tuân thủ các điều kiện sau: đảm bảo các khoản chi trên minh bạch, đúng mục đích và đúng đối tượng tiếp nhận; có đầy đủ hồ sơ cho khoản chi này, gồm: biên bản xác nhận khoản chi có đủ chữ ký các bên liên quan, có xác nhận của chính quyền địa phương nơi DN thực hiện các hoạt động, kèm theo hoá đơn, chứng từ mua hàng hoá hoặc chứng từ chi tiền theo quy định hiện hành. Điều này sẽ khuyến khích DN tham gia tích cực các hoạt động ủng hộ các hoạt động từ thiện, tạo sự lan tỏa trong cộng đồng DN. DN ý thức được trách nhiệm xã hội bên cạnh hoạt động kinh doanh, là động lực thúc đẩy hoạt động kinh doanh phát triển, là cơ sở để hoạt động tài trợ, thiện nguyện được duy trì và ngày càng phát triển.

Thứ hai, cần có quy định được giảm trừ khi tính thuế thu nhập cá nhân đối với các khoản chi đóng góp từ thiện của cá nhân có thu nhập từ tiền lương, tiền công, mà người nhận khoản đóng góp để thực hiện thay là các cá nhân không phải là các quỹ từ thiện được thành lập và hoạt động theo quy định của Nhà nước. Tài liệu chứng minh khoản đóng góp này, chính là sổ tổng hợp ghi chép khoản nhận tài trợ và sổ tổng hợp số liệu

phân phối nguồn tài trợ có xác nhận của cơ quan có thẩm quyền tại địa phương mà cá nhân thực hiện hoạt động tài trợ. Hiện nay, các hoạt động từ thiện do cá nhân tiếp nhận và phân phối nguồn nhận đang ngày càng phát triển. Do đó, để lan tỏa hoạt động nhân ái, khuyến khích cá nhân làm từ thiện thông qua cá nhân khác bằng việc giảm trừ khi xác định thuế thu nhập cá nhân, với quy định này có thể được xem là chính sách khuyến khích hoạt động từ thiện phát triển và phát triển theo đúng quy định của pháp luật.

Thứ ba, cần có sự hỗ trợ về kế toán cho cá nhân thực hiện hoạt động từ thiện của cơ quan có thẩm quyền, cụ thể là các chi cục thuế. Cá nhân thực hiện hoạt động từ thiện thay, xuất phát từ tấm lòng thiện nguyện, sự am hiểu các quy định về kế toán còn hạn chế. Do đó, cần có sự hướng dẫn cụ thể, rõ ràng quy trình ghi chép kế toán và công khai các báo cáo theo quy định. Đảm bảo cho cá nhân yên tâm thực hiện hoạt động thiện nguyện đúng quy định của pháp luật, tạo sự tin tưởng của những người thông qua họ để thực hiện hoạt động này.

Thứ tư, cơ quan Nhà nước có thẩm quyền cần thanh, kiểm tra định kỳ đối với cá nhân quyền góp thực hiện hoạt động từ thiện thay. Kiểm tra sự tuân thủ quy trình kế toán đối với nhận và phân phối nguồn đóng góp, nhằm kịp thời phát hiện sai sót. Từ đó, Nhà nước có các biện pháp hỗ trợ phù hợp hoặc xử phạt theo quy định nếu cá nhân cố tình vi phạm.

Thứ năm, cần có sự giám sát của các cá nhân tham gia đóng góp thực hiện hoạt động từ thiện đối cá nhân nhận quyền góp, thông qua việc giám sát thực hiện quy trình kế toán đối với việc nhận và phân phối nguồn đóng góp, họ sẽ biết được dòng tiền được

sử dụng có đúng mục đích như kêu gọi ban đầu của hoạt động từ thiện hay không. Từ đó, họ sẽ có những góp ý hoặc thông báo cho cơ quan Nhà nước có thẩm quyền xử lý theo quy định của pháp luật hiện hành.

5. Kết luận

Nhà nước đã ban hành đầy đủ các quy định về kế toán, thuế liên quan đối với hoạt động tài trợ, từ thiện cho các tổ chức và cá nhân thực hiện. DN là một đơn vị kế toán cần tuân thủ trong việc tổ chức kế toán đối với hoạt động tài trợ, từ thiện phát sinh. Cá nhân thực hiện hoạt động từ thiện thông qua quyền góp, cần tìm hiểu kỹ quy trình ghi sổ nguồn tiếp nhận, phân phối và sử dụng nguồn đóng góp, lập báo cáo và công khai số liệu tiếp nhận. Đảm bảo sự công khai, minh bạch, sự tin tưởng của xã hội cho hoạt động tài trợ, từ thiện của cá nhân và DN là góp phần thúc đẩy hoạt động sản xuất kinh doanh phát triển, thúc đẩy sự tích cực tham gia hoạt động xã hội trong cộng đồng, góp phần cải thiện khó khăn của người dân cần sự giúp đỡ và hỗ trợ vào sự phát triển của các đơn vị nhận tài trợ. ■

Tài liệu tham khảo

- Quốc hội. (2015). Luật Kế toán. Số 88/2015/QH13. Hà Nội.*
- Chính phủ. (2019). Về tổ chức, hoạt động của quỹ xã hội, quỹ từ thiện. Số 93/2019/NĐ-CP. Hà Nội.*
- Bộ Tài chính. (2013). Hướng dẫn thực hiện Luật Thuế Thu nhập cá nhân. Số 111/2013/TT-BTC. Hà Nội.*
- Bộ Tài chính. (2014). Hướng dẫn Chế độ kế toán DN. Số 200/2014/TT-BTC. Hà Nội.*
- Bộ Tài chính. (2015). Hướng dẫn về Thuế Thu nhập DN. Số 96/2015/TT-BTC. Hà Nội.*
- Bộ Tài chính. (2022). Hướng dẫn Chế độ kế toán áp dụng cho các hoạt động xã hội, từ thiện. Thông tư số 41/2022/TT-BTC. Hà Nội.*
- Trần Thị Ngọc Cẩm. (2022). Mô phỏng quy trình tổ chức công tác kế toán của DN trong đào tạo sinh viên ngành kế toán. Tạp chí Kế toán và Kiểm toán, số tháng 09/2022(228).*